

Közösen az élhető óvodai udvarért

A kezdeményezők

A Gondolkodj Egészségesen! Program, a MagikMe integrált játszótéri eszközök gyártója és forgalmazója, illetve a szintén játszótéri eszközök fejlesztésével és gyártásával foglalkozó Polyduct Kft. kezdeményezése, mely párbeszédet indít az óvónők, a szülők és a szakemberek között az óvodai udvarok felszereltségnek témájában

A kezdeményezés célja

- Óvodák udvarain a játékok a mai gyerekek igényeit csak részben vagy egyáltalán nem szolgálják.
- Nincsenek megfelelő játékok, amelyek az érzékszerveket fejlesztik, vagy amelyek a tanulást motiválják, pl. színek, amik a színek tanulását segítenék, nincsenek olyan eszközök, amik támogatnák a az eligazodást a számok világában.
- A kütyükhöz szokott gyerekek a nagymozgásra ösztönző játékokat sokszor csak céltalanul használják pedig ennek a gyakorlásához épp az udvar lehetne a legjobb helyszín. Az egyes korosztályok megváltozott igényeit sem veszik figyelembe a jelenlegi játékok.
- Fontos, hogy a kicsik és a nagyok, a fiúk és a lányok, a sérültek és az egészségesek együtt tudjanak játszani. Ez az iskolai tanulás előfeltétele is egyben.
- Ezért jött létre ez a kezdeményezés, hogy minél szélesebb körben kezdjünk el beszélgetni az együttjátszásról, a megváltozott játék igényekről.

Vezetői összefoglaló I.

- A kérdőívre 208 válasz érkezett.
- A megkérdezettek között felülreprezentáltak az óvodapedagógusok (63%), a több, mint 21 éves munkatapasztalattal bírók (70%). Alulreprezentáltak a fővárosiak.
- Az óvodai udvarok megítélése vegyes, minden esetben vannak hiányzó eszközök. Karbantartásra kevés helyen van forrás.
- Leginkább a hintát hiányolják, a nagymozgás fejlesztő eszközöket, a vizezésre lehetőséget adó, a szerepjátékok, szenzoros ingereket fejlesztő eszközöket.
- Hiányoznak továbbá a járművek, főleg olyan, amit többen tudnak hajtani.
- Felülreprezentáltak azok, akiket bevonnak a játékok kiválasztásába.

Vezetői összefoglaló II.

- A válaszadók 67%-a dolgozik integráló óvodában autista, hiperaktív, magatartás-problémákkal élő, Down-szindrómás, enyhén értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos gyerekekkel. Néhány óvodában mozgásában korlátozott gyermek is van.
- Udvari játékok száma 5-9 db. A hiányzó játékokat jellemzően saját készítésben oldják meg (hinta, függeszkedő). A legtöbb integráló óvodában nem kínálnak együttjátszási lehetőséget a sérült gyerekekkel. Vegyes csoportos óvodákban sem tudnak együttjátszani a kisebbek, ügyetlenebbek a nagyobbakkal. Ha van lehetőség, el is különítik a kicsiket.
- A válaszadók közepes méretű óvodákban dolgoznak (5-7 csoport). Ehhez sajnos a kert nagysága nem minden esetben alkalmazkodik.

Vezetői összefoglaló III.

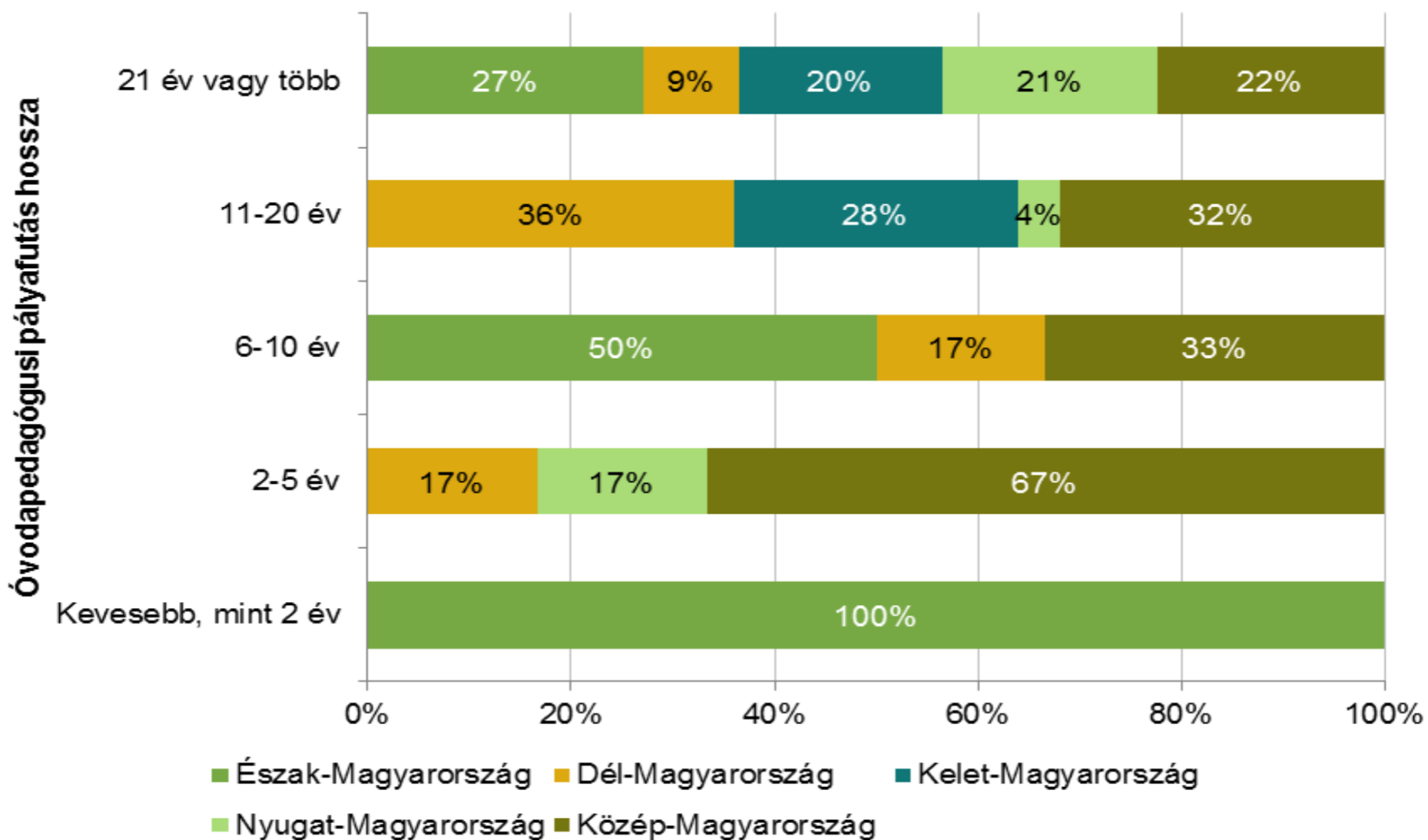
- A válaszadók hangsúlyozták, hogy az óvodai udvarok felszereltsége nem kielégítő. Az együttjátszás nem megoldott vagy nem minden udvari játékon megoldott. Az óvónők alapelve, hogy nem teszik fel a gyereket a játékra, tehát mindenképp olyan játékok kellene, amire a gyerek maga fel tud mászni.
- Szinte minden válaszadó kiemelte a szerepjátékra lehetőséget adó eszközök fontosságát, valamint azokat, amik a szenzoros ingereket fejlesztik.
- Olyan eszközöket szeretnének még továbbá, ahol sokan együtt tudnak játszani (itt nem feltétlenül a korosztályok együttjátszásáról van szó).
- Fontosnak tartják a természetközelséget (kis patak, kis kert, stb), de ez nyilván sok óvodában nem megoldható.
- Fajátékokat nem szívesen vesznek, mert a karbantartásukra már nincs keret, így ezek hamar tönkre mennek.

Válaszolók megoszlása

- A válaszolók jellemzően 21 vagy annál régebb óta vannak a pályán (1. ábra)
- Észak-Magyarországon a kitöltők 27% -a dolgozik 21 éve vagy annál régebben
- Közép-Magyarországon a válaszadók 67%-a dolgozik 2-5 éve mint óvodapedagógus
- A 21 éve vagy régebb óta pályán lévők 67%-a óvodapedagógus, 23%-a óvodavezető, 13%-a tagovoda vezető (2. ábra)
- Óvodapedagógusként 88% dolgozik Közép-Magyarországon, 55% Nyugat-Magyarországon, 50% Kelet-Magyarországon, 79% Dél-Magyarországon
- A legtöbb kérdőívet kitöltő óvodavezető Észak-Magyarországon dolgozik (30%), 48%-uk pedig óvodapedagógusként dolgozik ezen régióban (3. ábra)

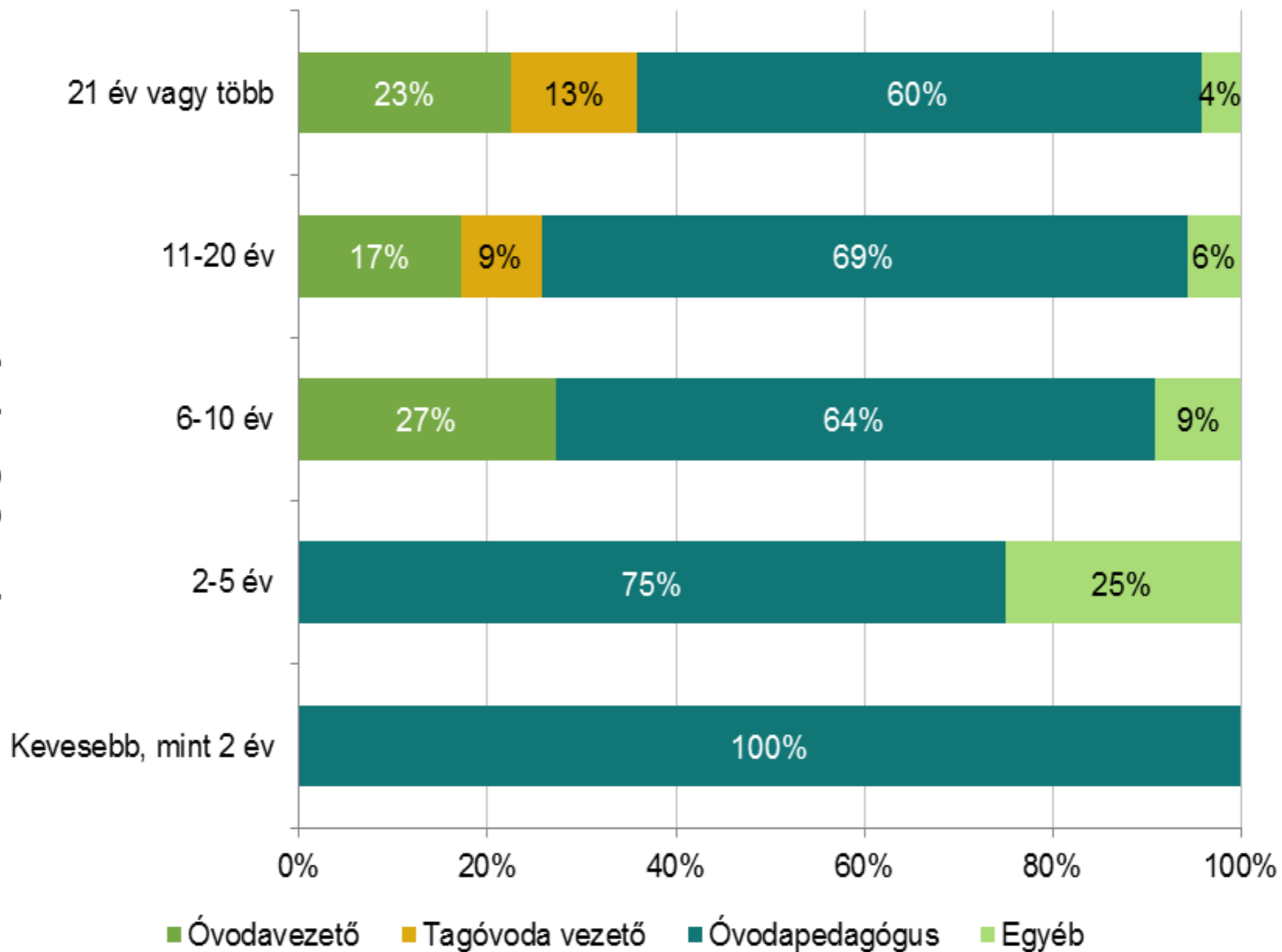
Válaszolók megoszlása település nagyság és munkában eltöltött évek szerint (1.ábra)

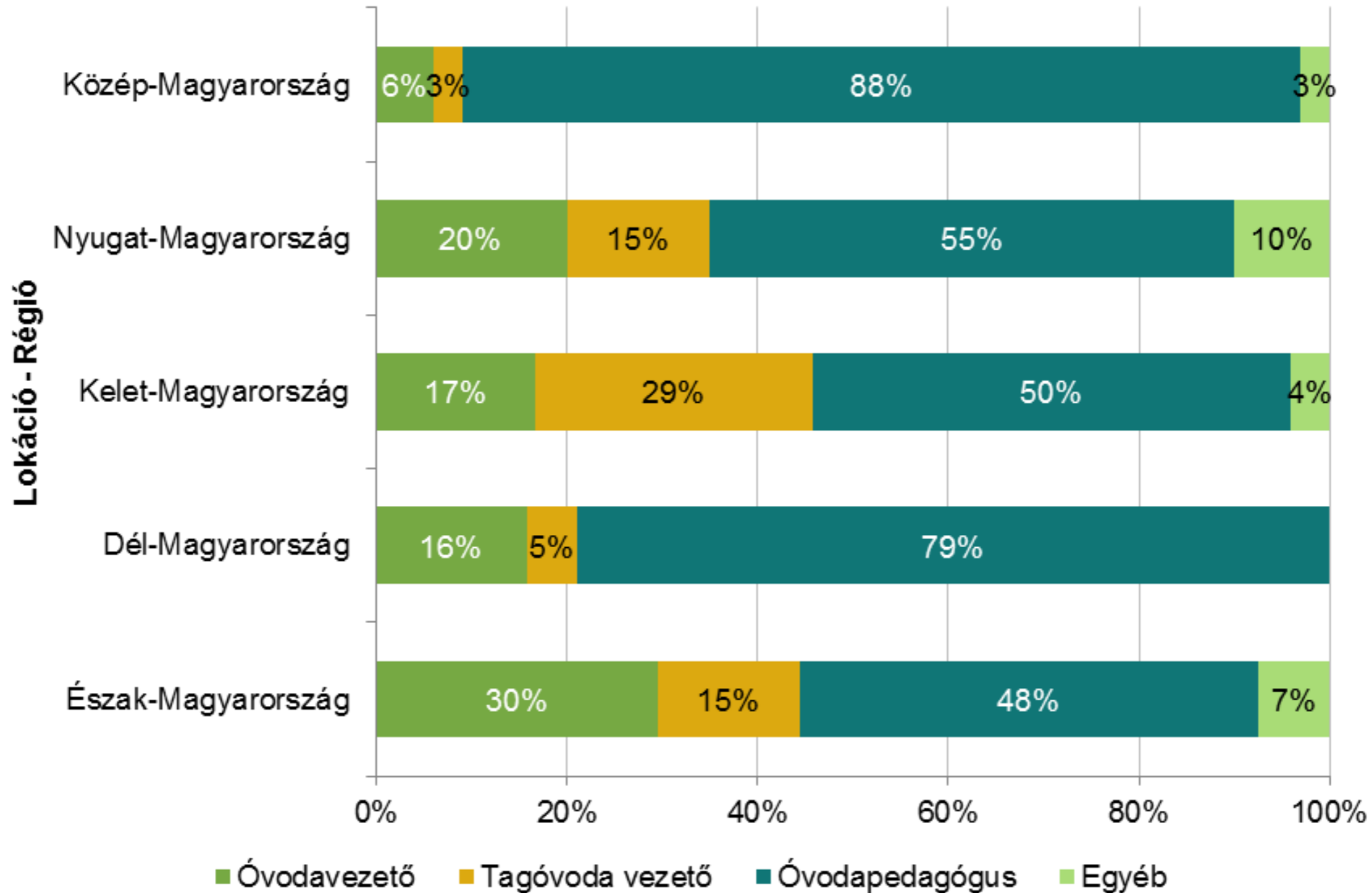
Válaszolók megoszlása eltöltött évek és beosztás szerint (2.ábra)

Óvodapedagógusi pályafutás hossza

Válaszolók megoszlása beosztás és régiók szerint (3.ábra)

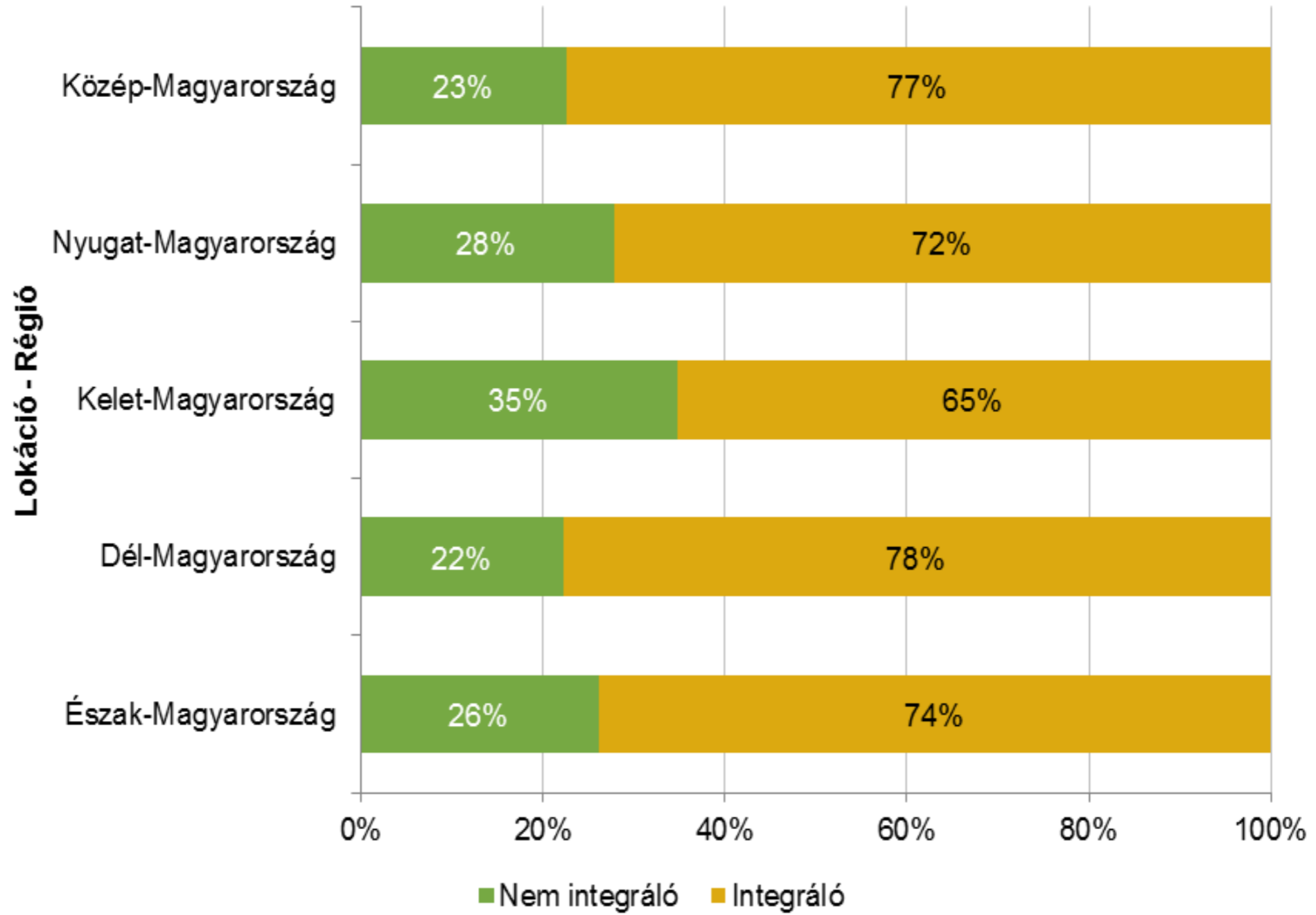

Válaszolók megoszlása - integráció, csoportok, udvari játék száma

- A kérdőívet kitöltők nagy része, 65-70%-a integráló óvodában dolgozik (4.ábra).
- Kelet-Magyarországon vannak a legkisebb csoportos (1 csoport) és a legtöbb csoportos (9 csoport vagy több) óvodák is. Az egy csoportos óvodák községekben vannak (5. ábra).
- Átlagos csoportnagyságú óvodákban átlagosan 7-9 darab játék van az udvarokon (6.ábra). Nagyobb csoportszámú óvodákban értelemszerűen az udvari játékok száma is több.
- Az integráló óvodákban sok játék található, de nem feltétlenül képességek szerint differenciáltak (8.ábra).

Válaszolók megoszlása régió, integráló óvoda szerint (4.ábra)

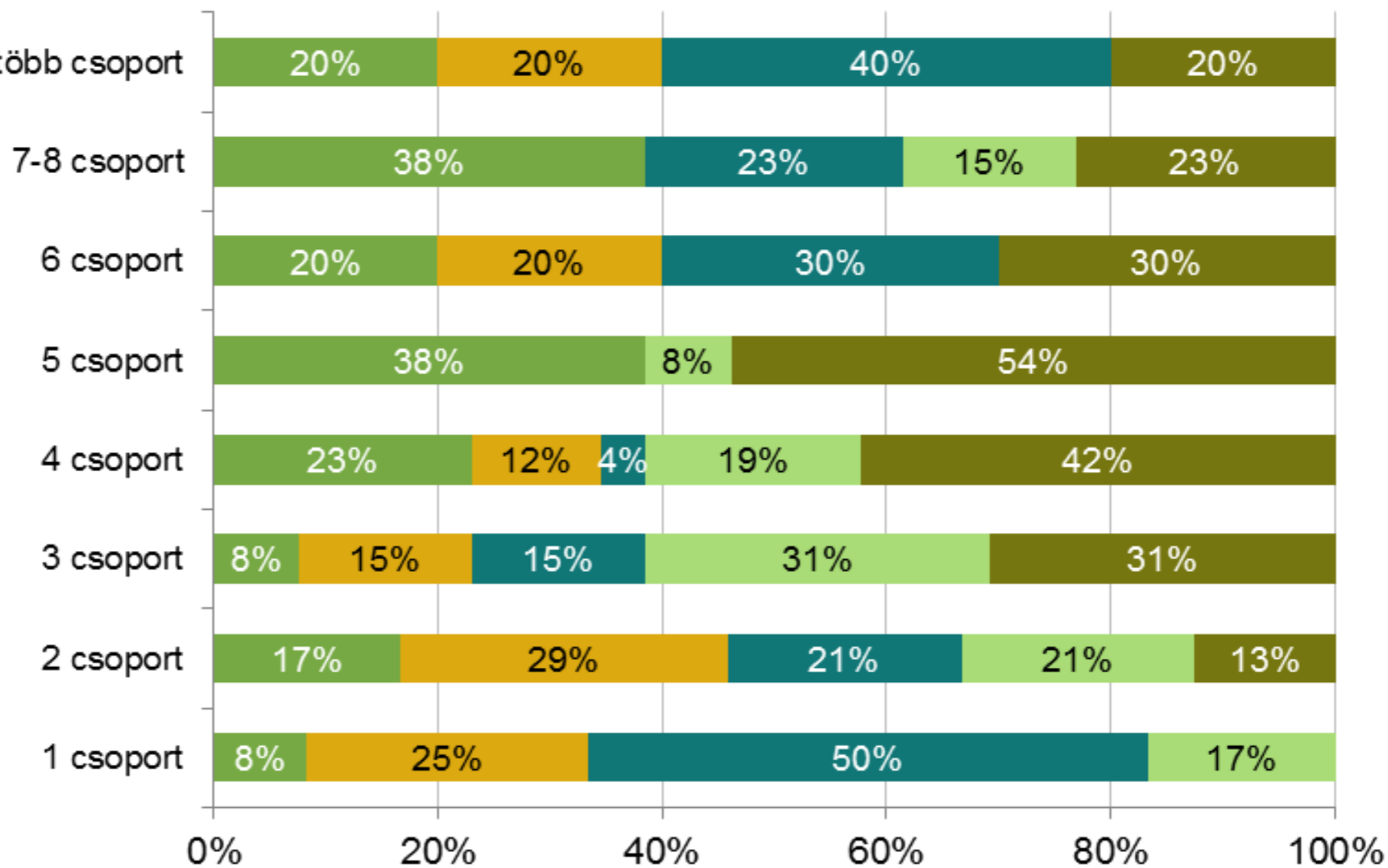

Válaszolók megoszlása, csoport nagyság, régió szerint (5.ábra)

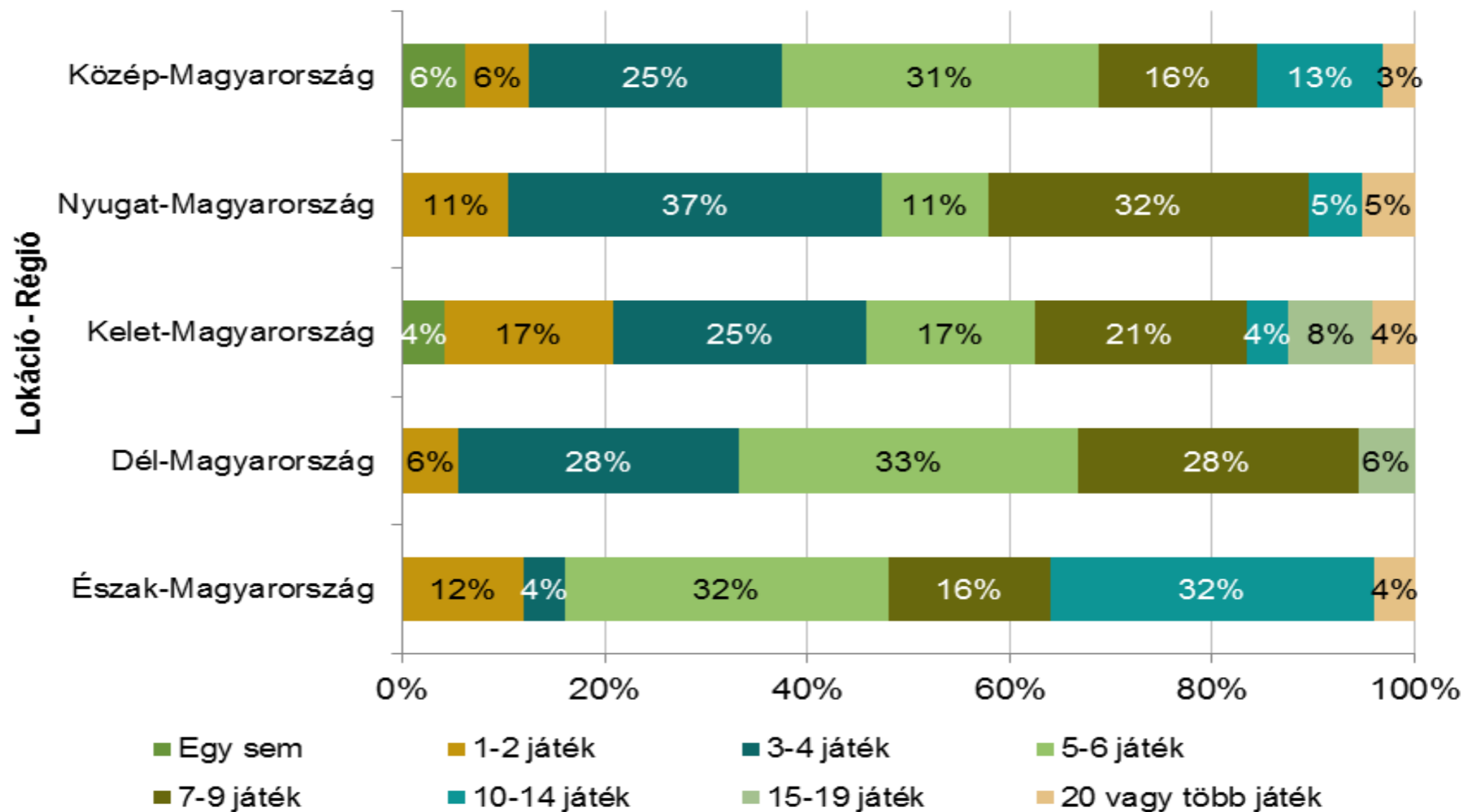
9 vagy több csoport

Ovis csoportok száma#1

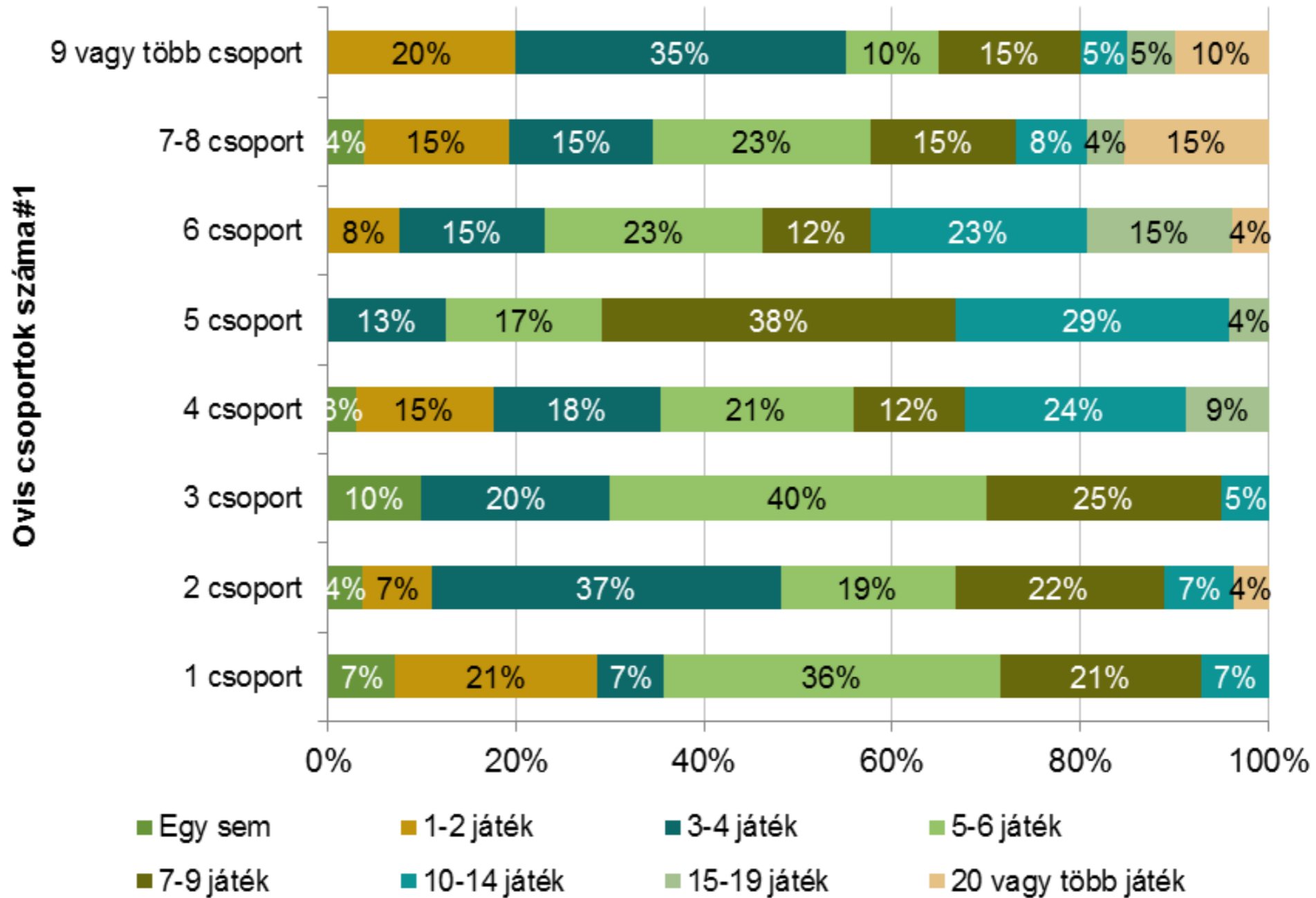

■ Észak-Magyarország
 ■ Dél-Magyarország
 ■ Kelet-Magyarország
■ Nyugat-Magyarország
 ■ Közép-Magyarország

Válaszolók megoszlása udvari játék, regionalitás szerint (6.ábra)

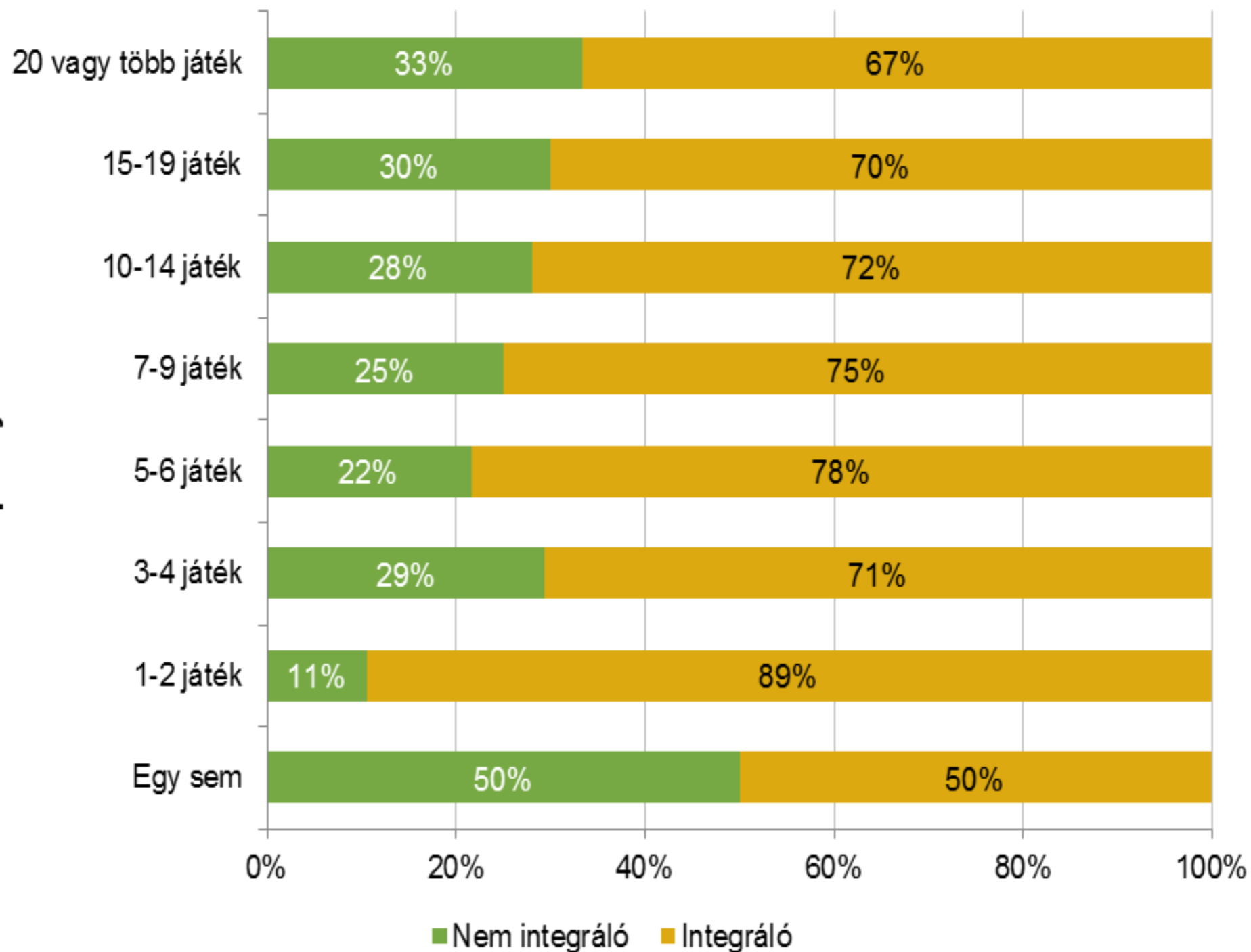
Válaszolók megoszlása udvari játékok száma, csoportok száma szerint (7.ábra)

Válaszolók megoszlása udvari játékok száma, integráló óvoda szerint (8.ábra)

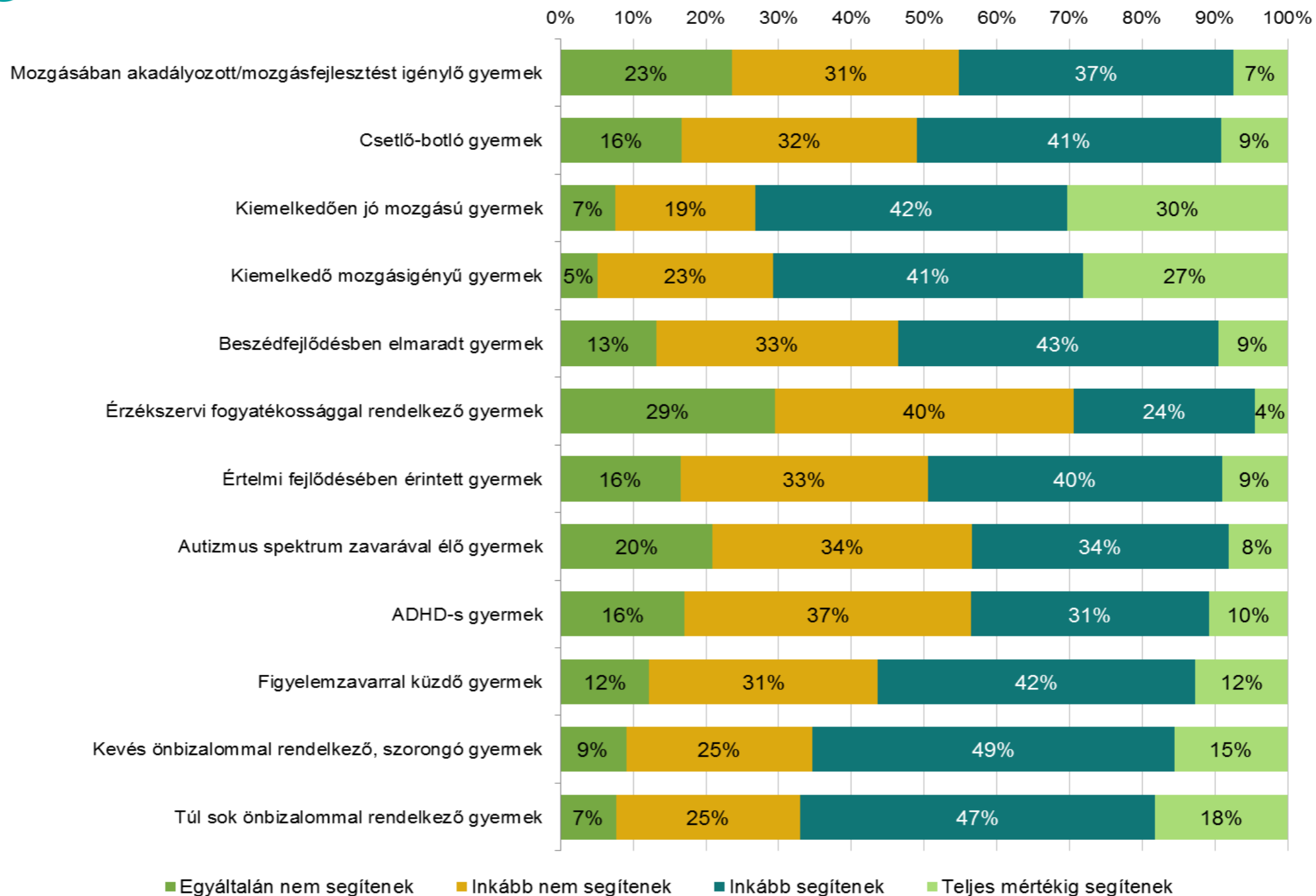
Udvari épített játékok száma

Kérdésenkénti elemzés

Az óvodai udvaron található játékok mennyire segítenek Önnek az alábbi kihívások kezelésében?

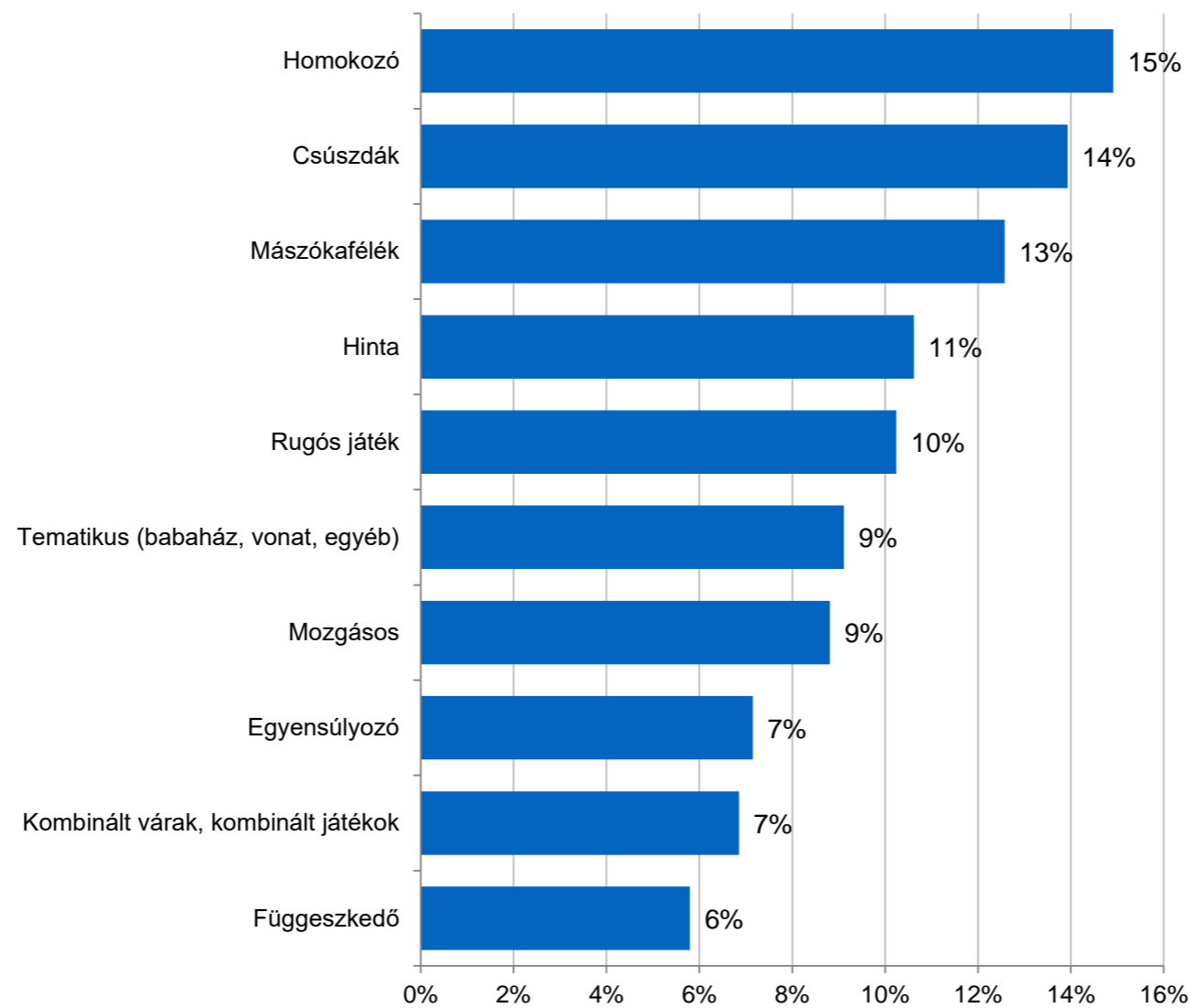

Udvaron megtalálható játékok I.

- Az óvodai udvaron megtalálható játékok nem nagyon segítik a mozgásukban akadályozott, az autizmussal élő, a figyelemzavaros, vagy a köznapiban értelmében vett ügyetlenebb gyerekeket. A válaszok azért meglepőek és elszomorítóak, mert a kitöltők nagy része integráló óvodában dolgozik. Az udvaron meglévő játékok mégis pont azokat nem segítik, akiknek az integrálása a cél. Feltételezésünk szerint az óvodapedagógus kreativitására van bízva, hogy hogyan vonja be ezeket a gyerekeket az udvaron is a közös játékba.
- A fókuszcsoportos beszélgetésen a jelenlévők részletesen kitértek arra, hogy ezeknek a gyerekeknek bevonása sokszor milyen nehézségekkel jár. Sok jó példa is elhangzott, hogy a megfelelő eszközök hiányában hogyan lehet őket mégis bevonni.

Meglévő játékok

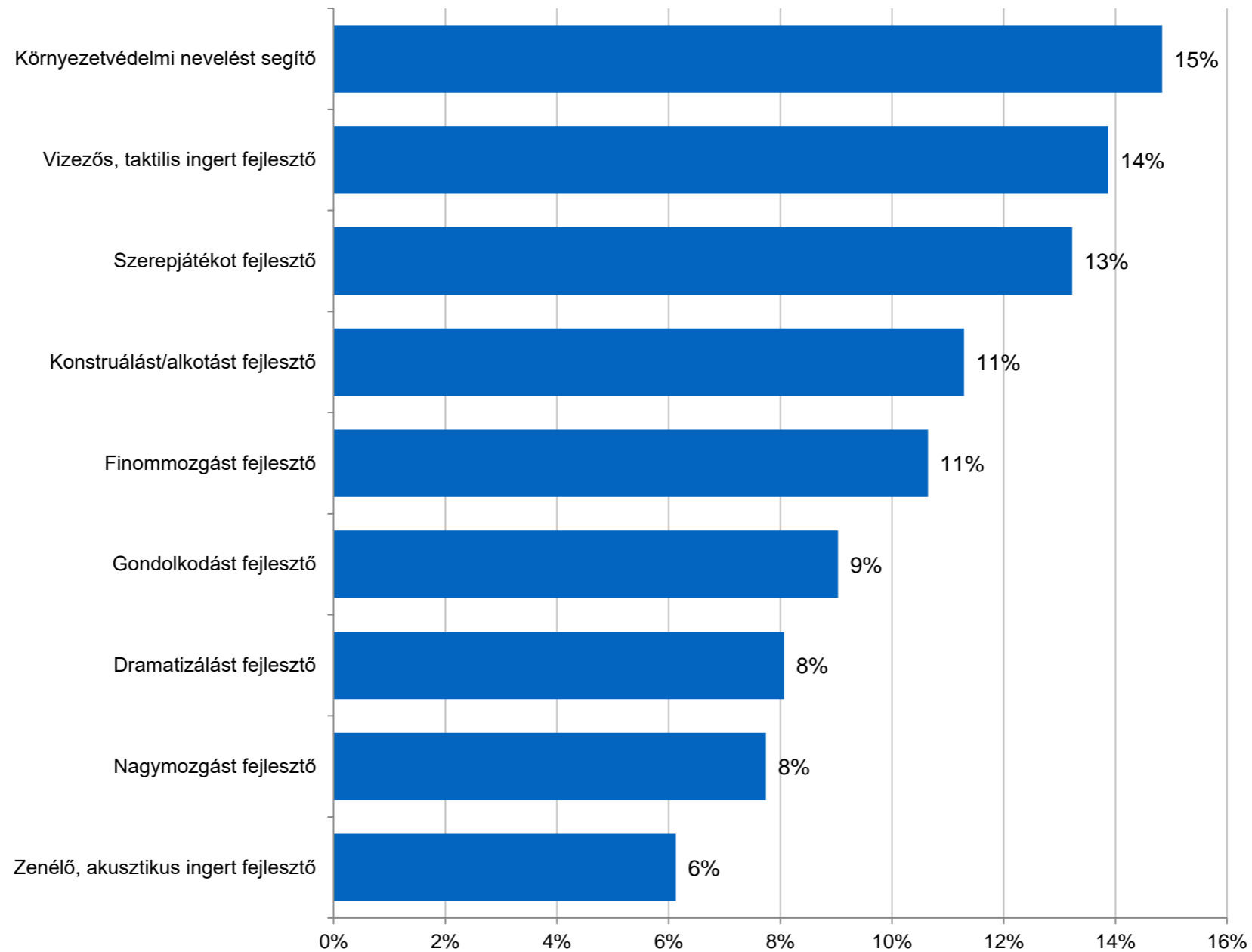

Udvaron megtalálható játékok II.

- Jellemzően 7-9 eszköz található meg az udvarokon, 10-14 udvari játék a kitöltők 14%-nak van, 3-4 játékkal 19% rendelkezik.
- Homokozó, csúszda és mászóka van, de a mászókák közül is olyan, ami a kisebbek számára nehezebben elérhető, vagy mert nagyok a fokok, vagy mert nincs kapaszkodó.
- Mozgásos, főként nagymozgásos játék kevés helyen van, pedig a gyermek fejlődése szempontjából nagyon fontos lenne minél több ilyen udvari játék.
- Egyensúlyozó játék az óvodák csupán 7%-ában található, holott ez a fajta mozgás is nagyon fontos lenne, amit minden óvodapedagógus vissza is igazolt a kiscsoportos beszélgetés során.
- Függeszkedő csak az óvodák 6%-ában van, holott ez szintén egy fontos mozgástípus a gyerek megfelelő fejlődéséhez.

Kérjük, jelölje be, milyen fejlesztő funkciókat hiányol a meglévő udvari játékoknál.

Fejlesztőfunkciók hiánya

- Ennél a kérdésnél azt szeretnénk volna megtudni, hogy az óvodapedagógusok milyen eszközöket hiányolnak, illetve, hogy azok az eszközök milyen funkciókat fejlesszenek:
- Környezetvédelmi típusú fejlesztő játékok – a kiscsoportos beszélgetésen sokan mondták el, hogy a természetközelséget jó lenne megoldani, ami nem minden óvodában megoldható. Ezért szeretnék olyan udvari játékokat, amelyek segítségével a gyerekek játszva sajátíthatják el a környezetismeretet a saját szintjükön.
- Nagymozgásos, vizezős játékok – ez szinte minden óvodában nagy probléma.
- Szenzoros játékok, szerepjátékok, és a gondolkodást serkentő (matematikai) játékok.
- Az itt felsorolt funkciók azért nagyon fontosak, mert ha ilyen típusú ingereket, mozgásokat lehetne az udvaron való játszás közben fejleszteni, bizonyos készségeket tekintve könnyebb lenne az iskolába való átmenet.

Szöveges visszajelzés

(Milyen típusú fejlesztéseket látna szívesen?)

- meztlábás park
- több kuckó a szerepjátékhoz
- mindenféle típusú hinták, de leginkább olyan, amivel sokan tudnak egyszerre hintázni
- vizezős játékok
- taktilitást segítő játékok
- nagymozgásos, szenzitív játékok
- kötélpiramis
- komplex mászóka
- egyensúlyozó játékok
- mászófal
- alagút
- környezetvédelmi nevelést segítő játék
- többfunkciós várak, érzékelést fejlesztő játékok
- konstruálást fejlesztő kültéri játékok
- szocializációt és közösséget fejlesztő kültéri játékok
- Erőt, ügyességet fejlesztő játékok

Fókuszcsoporthoz anyag I.

A fókuszcsoporthoz módszertan lényege, hogy kis csoportokban előre meghatározott témákat dolgozunk fel.

A óvodai udvarok felszereltsége kapcsán az alábbi témákat „vesztük ki” a résztvevőkkel:

AZ ÓVODA

- Milyen az Ön óvodájában az udvar? Hogy néz ki? Milyen játékok vannak benne?
- Elkülönülnek-e a csoportok?
- Csoporton belül elkülönülnek-e a gyerekek korosztályok/nemek/képességek szerint?
- A nagyobb gyerekek segítik-e a kicsiket, vagy az ügyesebbek azokat, akiknek szüksége van rá, vagy csak kérésre segítenek?
- Megfelelő, minden igényt kielégítő-e így az udvar? Ön min változtatna? Miért?

Fókuszcsoporthoz anyag II.

DIFFERENCIÁLÁS RÖVID FELSOROLÁSSAL

- Eddigi pályája során jellemzően milyen nehézséggel küzdő gyerekekkel találkozott? (Egyáltalán találkoztak-e már ilyen gyerekekkel?)
- Hogyan tudja az udvari játékokkal a mozgás differenciálását megoldani?
- Milyen eszközökkel tudnak leginkább differenciálni kint?
- Udvari eszközzel teszik ezt?
- Ha igen, melyekkel, mely eszközök alkalmasak erre leginkább?
- melyek nem alkalmasak és miért nem? (pl: állandóan ott kell lenni)
- Az eszközön kívül hogy lehet még differenciálni a mozgást? (pl: elkülönített rész, vagy meg van határozva, hogy kik, hol, mivel játszanak)
- Jelezhetnek arról, ha egy eszköz nem felel meg? (igen – nem, csak figyelek a használatára)

Kiscsoportos beszélgetés módszertan

Mi az önök szerepe a mozgás differenciálásában?

- Pl. az érintett gyerek játékát szabályozza, nem engedi az alkalmatlan eszközhez
- Pl. akik félnek, azokat direkt megtanítják az eszköz használatára
- Pl. akik nem találják fel magukat, azoknak ötleteket adnak, kitalálnak nekik való játékokat

Milyen mozgásos fejlesztő funkcióra lenne leginkább szükség az udvaron?

- Javasoljon funkciókat vagy mondjon problémát (pl. a gyerek nem éri el a játékot vagy nem tud mászni rajta, stb)

FEJLESZTÉS

Milyen fejlesztő funkcióra van még szükség az udvaron (egyesével rákérdezni)

Fontos-e, hogy kicsik és nagyok együtt játsszanak rajta? Arra van-e valami javaslata?

LEZÁRÁS

Képzeld el, hogy pénz nem számít, bármit meg lehet venni az óvodának!

Milyen lenne az ideális óvodai udvar? Hogy néz ki, milyen felszereltsége van, stb.

Fókuszcsoportos anyag I.

- nincs hinta, mert drága, pedig nagy szükség lenne rá
- a heterogén csoportokban külön választják a kicsiket a nagyoktól
- kellenek a taktilitást fejlesztő eszközök
- akiknek mozgáskoordinációs problémájuk van, azok nem igen tudnak semmivel se játszani, csak azokon, amelyeken nem kell mászni
- nagyon kell mászófal, függeszkedést segítő játékok, és ezek különböző méretekben
- a kisházak olyanok legyenek, hogy lehessen benne valami extrát játszani
- alagút legyen, meg bebújós

Fókuszcsoportos anyag II.

- a csúszda legyen alacsony peremű, kacskaringós és olyan, ahol többen egyszerre tudnak lecsúszni
- pancsolós játék, amit a gyerek irányíthat
- olyan játék, aminek semmi funkciója, amin semmit nem kell csinálni, ahol a gyerek saját fantáziájára van bízva, hogy mit csinál
- legyen olyan játék, ami mozgás közben ad ki hangot
- olyan moduláris dolgok, amivel alkotni tudnak
- szerepjátéokra minél több lehetőség, eszköz
- olyan kisjárművek, amit sokan tudnak egyszerre hajtani (itt példaként mondták a sör kocsit, amit turisták előszeretettel használnak)
- fejlődési fokoknak megfelelő játék
- matematikai készséget fejlesztő játékok, pl elválasztó sávok
- szociális készséget fejlesztő játékok fontosak lennének

Az anyagot készítette:
Harsányi Eszter
magikme@magikme.net